

ESEU

Mistretul din Erimant (din Muncile lui Hercule)

Pentru a intelege pe deplin “munca lui Hercule”, in care acesta captureaza si ucide mistretul din Erimant, trebuie sa aruncam o privire peste cele ce stau la baza acestei intamplari. Altfel, episodul nu ar suna decat ca un eveniment de vanatoare banal : un individ numit Hercule captureaza si ucide un mistret, in munti.... Dar lucrurile nu stau atat de simplu si cei care au rabdarea si curiozitatea necesara, vor descoperi o legenda complexa, cruda si intriganta....

Povestea lui Heracles (Hercule) e trista si porneste de la infidelitatea tatalui sau, Zeus; acesta, ravnind la Alcmena, (o frumoasa muritoare, sotia lui Amfitrion din orasul Teba), ignora faptul ca el insusi avea o sotie (Hera) si, folosindu-se de puterile sale, Zeus ia infatisarea sotului Amfitrion si o seduce pe Alcmena.

Fara sa banuiasca nimic, Alcmena daruieste dragostea ei “sotului” intors din lupta (de fapt impostorul Zeus) si ramane insarcinata.

Dar, nu doar sotii au puteri si sunt bine informati, ci si sotiile : asadar, inevitabil, Hera, sotia lui Zeus, afla imediat despre infidelitatea sotului si despre faptul ca un urmas al lui Zeus urma sa se nasca in curand.

Asa cum se intampla adesea, orice sotie careia dragostea ii este inselata, incearca sa se razbune, iar Hera nu face exceptie de la acesta regula.

Ura sa impotriva fiului inca nenascut al lui Zeus o orbeste pe Hera si in continuare nu are nici o mila in toate planurile sale de a-l ucide pe acela care era rodul unei aventuri a lui Zeus cu Alcmena, bastardul Hercule.

Cu toate ca Zeus nu a dovedit o morala prea solida atunci cand a inselat-o pe Hera, cel putin arata in continuare o calitate de tata : de a-si proteja ordasala nascuta de Alcmena impotriva furiei Herei.

Puterea Herei este fara margini si Zeus face eforturi serioase sa combata inventivitatea malefica a Herei, care nu avea decat un singur tel : sa-l stie pe Hercule mort, cu orice pret.

Zeus, nu face deloc dovada unei inteligente scilpitoare: dupa ce o inseala pe Hera, se mai si lauda cu isprava lui si anunta public ca va avea un urmas de la Alcmena.

Orbita de gelozie si ura si folosindu-se de puterile ei magice in influentarea datei nasterii a doua viitoare mame (a Acmenei si a altei femei – sotia lui Stenelos), Herei ii este usor sa manipuleze si pe infidelul sau sot Zeus in asa fel incat, prin promisiunea sfanta facuta de Zeus, adevaratul sau fiu Hercule sa nu devina in rege, ci un muritor de rand, un sclav.

Urmeaza un fel de meci de ping-pong intre Hera si Zeus :

Hera - care vrea sa-l vada pe Hercule mort si infidelul tata Zeus, hotarat sa-si salveze fiul cu orice pret) participand, cu toate mijloacele, la salvarea lui Hercule din toate incercarile la care il supune Hera.

Astfel, au loc cateva episoade crude, greu de imaginat, judecand ca in spatele unor asemenea cruzimi statea o femeie, Hera:

1. Inca de la nastere, Hera incearca sa-l omoare pe bastardul lui Zeus : o vrajeste pe mama sa naturala Alcmena sa isi abandoneze fiul in desert; evident , Zeus reactioneaza si il plaseaza pe pruncul Hercule la sanul Herei, care dormea; prin faptul ca acesta suge laptele Herei, Hercule devine nemuritor . Legenda spune ca, atunci cad s-a trezit si l-a vazut pe cel pe care il ura cu toata fiinta sa, pe bastardul Hercule, Hera l-a smuls de la san atat de repede, incat stropi de lapte s-au imprastiat in jur si acestia au creat constelatia care azi se numeste "Calea Lactee"
2. Mai tarziu, Hera trimite doi serpi veninosi sa il ucida pe Hercule si pe fratele sau geaman, dar Zeus ii da puteri lui Hercule, care ucide usor cei doi serpi, devenind astfel un erou a carui faima va creste necontenit.
3. Ura Herei impotriva lui Hercule atinge maxime fara imaginatie : chiar si dupa multi ani, cand Hercule are o familie, Hera , cu puterile ei, o pune pe zeita Mania sa ii ia mintile lui Hercule; acesta, in delirul sau, isi vede sotia si pe cei trei copii ca pe niste ciclopi si ii ucide pe toti patru.
In acest moment, e de condamnat cat de lenes si insensibil a putut fi Zeus, care nu a mai intervenit la timp, incat sa impiedice un asemenea act macabru. Probabil ca sensibilitatea lui primara, de tata, nu se putea extinde dincolo de primul ordin de rudenie, nepotii si nora sa nefiind importanti pentru Zeus precum Hercule; e un exemplu de cat de jalnic caracter putea avea acest Zeus: un fel de Casanova egoist si indiferent la efectele faptelor sale.

Aceasta crima oribila, infaptuita fara voie de Hercule, (care isi pierduse mintile sub puterea zeitei Mania), este oricum pedepsita de lege. Iar izbavirea lui Hercule de aceasta crima , dictata de Oracolul din Delfi, ar putea veni doar daca va deveni sclavul regelui Euristeu si ii va indeplini acestuia 12 porunci.

Aceste porunci, care sunt descrise ca "muncile lui Hercule" incluzand si episodul cu mistretul de pe muntele Erimant.

Individul caruia Hercule ii este "plasar" ca sclav , pentru ispasirea pedepsei de a-si fi ucis (in lipsa facultatilor mintale) familia, regele Euristeu, da dovada unui individ cu un caracter vrednic de mila, fricos si las. Dar Hercule nu avea cum sa judece calitatile acestui individ si trebuia doar sa-i execute, fara cracnire, toate cele douasprezece porunci, toate fiind in realitate ticluite de mintea diabolica a Herei.

Rand pe rand, Hercule isi indeplineste muncile :

- respinge tentatia Desfranarii si alege drumul Virtutii
- ucide leul din Nemeea, de la care ia pielea vrajita prin care nu putea patrunde nici o sageata, sabie sau lance si din care isi face vesminte invincibile.
- Ucide hidra din mlastinile Lernei, cu ajutorul prietenului sau Iolau; in sangele otravit al hidrei si-a muiat varful sagetilor, facandu-le arme letale.
- Omoara pasarile uriasa din Simfalos, folosindu-se de pielea de leu si de sagetile otravite
- Captureaza caprioara zeitei Artemis, dupa un an de urmarire
- Prinde si ucide mistretul de pe muntele Erimant
- Curata grajdurile regelui Augias, unde gunoiul de la trei mii de boi se adunase cat muntii de inalt... (OBSERVATIE : metoda folosita de Hercule (de a dirija doua rauri in care a aruncat tot gunoiul) nu ar fi, cu siguranta acceptata de legislatia de mediu din zilele noastre, dar, pe vremea aceea, lucurile erau mult mai simple; daca un inspector de mediu l-ar fi prins pe Hercule asupra faptului, poluand doua rauri cu dejectiile de la ferma regelui Augias, probabil ca ar fi primit cel putin inca dousprezece munci ca pedeapsa si bietul Hercule nu mai termina nici azi cu ispasirea lor);
- Captureaza taurul turbat al lui Poseidon, pe care il aduce in fata stapanului Euristeu;
- Invinge solul mortii, pe Tanatos, redandu-i viata sotiei lui Admet, care se sacrificase in locul lui Admet (OBSERVATIE: se pare ca nici acest Admet nu era prea viteaz, din moment ce a acceptat sa-si lase sotia sa moara in locul lui)
- Captureaza fiorosii cai ai lui Diomede si ii aduce lui Euristeu;
- Obtine cingatoarea reginei Hipolita pentru fiica lui Euristeu, Admeta;
- Lupta si invinge luptatoarele amazoane, starnite de malefica Hera sa il ucida pe Hercule;
- Captureaza turma de vaci a lui Gerione;
- Rapeste pe Cerber, cainele de paza de la poarta iadului (Hades);
- Dupa ce smulge informatia de la batranul zeu Nereu, (afland unde se gaseste gradina cu mere de aur), in drumul sau Hercule il invinge si pe uriasul Anteu (personaj care isi reface puterea cand atinge pamantul; pentru Hercule, dupa ce l-a tinut pe Anteu deasupra capului mai mult timp, a fost floare la ureche sa il declare invins);
- Il elibereaza pe titanul Prometeu, dupa ce rapune cu o sageata otravita pe vulturul ce-i sfasia ficatul;
- Printr-o negociere sireata cu Atlas, Hercule obtine merele de aur din gradina hesperidelor (OBSERVATIE: nici Atlas nu este un personaj onest, dar are un nivel de inteligenta minim, fiindu-i usor lui Hercule sa-l pacaleasca);
- Mai sunt si alte incercari pentru Hercule, chair si dupa ce termina cu bine cele dousprezece munci, ajungand aproape mort din cauza otravii care ii mistuia carnea (este aceeași otrava a hidrei, care de data aceasta i-a facut festa lui Hercule, prin inconstienta noii sale sotii Deianira, pe care un ticalos de centaur o sfatuise sa il otraveasca pe Hercule). In chinuri, Hercule cere sa fie ars pe rug pentru a-i fi scurtata suferinta dar, in final, Hera, de voie de nevoie, inceteaza sa-l haituiasca pe Hercule, iar acesta este salvat si acceptat sa traiasca in Olimp.

Mistretul din Erimant

Sa detaliem acum episodul in care Euriseu, acest personaj patetic, las si fara nici o personalitate, (dar ales de cruda si nemiloasa Hera sa-i puna in aplicare planurile diabolice), decide sa-l trimita pe Hercule la pierzanie pentru a cincea oara.

Acum lui Hercule i se cere nu doar sa ucida fiorosul mistret de pe muntele Erimant (ceea ce ar fi fost mult mai usor, cu o sageata otravita), ci sa-l captureze si sa-l aduca in fata lui Euriseu.

Conform zicalei “cine se aseamna - se aduna”, Euriseu este inconjurat de o trupa de sftnici de aceeasi calitate , care nu fac decat sa aprobe toate ideile lui Euriseu, indiferent daca acestea erau bune sau rele.

In toata desfasurarea evenimentelor, resemnarea si supunerea cu care Hercule duce la indeplinire toate cererile date de acest nevolnic Euriseu, in comparatie cu puterile supranaturale pe care le posedea si cu darul nemuririi, creaza cititorului o stare de iritare continua : in loc sa omoare tot felul de finite stranii, lui Hercule i-ar fi fost floare la ureche sa-l elimine pe acest pion enervant si sa-si vada de drumul sau; dar, faptul ca Hercule continua supus, sa execute ordinele lui Euriseu, dovedeste ca Hercule, a carui constiinta este impovarata de crima comisa fara voie, este hotarat sa-si duca pana la capat osanda pentru faptele sale.

In drumul sau catre muntele Erimant, Hercule intalneste un vechi prieten centaur pe nume Folos.

Gestul laudabil al lui Folos, de a-i oferi ospitalitate lui Hercule, poftindu-l in casa lui si deschizand un butoi de vin, se transforma intr-o tragedie.

Vinul din butoi, daruit de Dionisos si destinat numai zeilor, cu aroma sa, ii atrage pe fratii lui Folos. Acestia, foarte suparati ca Folos a deschis butioul fara sa fie si ei invitati, pentru un sclav ca Hercule si, pentru ca nu stiau cu cine au de-a face, incerca sa il omoare pe Hercule.

Reactia lui Hercule este exagerat de dura : probabil ca nivelul la care decide sa-i pedepseasca pe centaurii revoltati, (doar pentru ca aruncasera in el cu niste lemne si cu pietre) , reprezinta o rabufnire a tuturor umilintelor acumulate, de a ramane supus lui Euriseu; fara sa mai tina cont de faptul ca, totusi, acei centauri erau fratii lui Folos, si indiferent ca era in casa lui Folos, Hercule nu se rezuma numai la administrarea unei batai zdravene, ci el ii zdrobeste pe majoritatea centaurilor, iar pe cei care incerca sa fuga, ii ucide cu sange rece, cu sagetile otravite in sangele hidrei.

Cruzimea lui Hercule depaseste orice nivel prin acest gest (centaurii nu erau pe “lista” lui de asasin si nu era obligat sa ii omoare; de aceea, pentru aceasta fapta putem concluziona ca Hercule nu are un caracter chiar asa de grozav; placerea de a ucide probabil ca isi capatase radacini mult mai adanci decat ar fi trebuit in sufletul sau... Oricum, pe ansamblu, exterminarea centaurilor (fratii prietenului lui Hercule), este singura fapta condamnabila in toata viata lui Hercule: aproape toate celelalte creaturi pe care Hercule le omoara, isi meritau soarta, asa ca rolul de justitiar al lui Hercule predomina si greseala lui ar putea trece neobservata.

Prinderea mistretului e aproape o joaca de copil pentru Hercule : dupa cateva schimburi de “proiectile” (trunchiuri de copaci, stanci) intre mistret si Hercule, si

dupa o urmarire prin zapada, mistretul obosit este usor inhatat de Hercule si devine bland ca un mielusel.

Ajuns la Micena , in fata lui Euriseu cu mistretul “in lesa” , Hercule reuseste sa-i mai dea o ocazie acestuia din urma sa faca o noua vizita in butoiul sau de arama, unde fricosul Euriseu se refugia ori de cate ori se simtea putin amenintat (cel putin, in perioada cat l-a avut pe Hercule in “custodie”, lasul Euriseu a vizitat de multe ori butoiul).

De data aceasta, cand Euriseu ii cere ca fiara imblanzita sa fie eliberata, Hercule cel intelept intuieste ca mistretul ar fi facut in continuare prapad daca scapa din mainile sale si decide sa il transeze si sa il puna la frigare, spre bucuria tuturor.

Din lectura ispravilor lui Hercule, pe langa faptele bune ale acestuia, (eliminarea unor fiinte rele), este imposibil sa nu remarcam insa si aspectele negative : o cruzime si o violenta exagerate.

Rareori sau aproape de loc, Hercule foloseste metode pasnice, dialogul diplomatic, pentru a clarifica o situatie conflictuala : aproape mereu, el da cu pumnul, sugruma, loveste cu ghioaga sau sageteaza fara ezitare pe cel care il supara.

Acest mod de rezolvare a problemelor, probabil ca era la moda in perioada respectiva, dar este bine ca azi sa nu fie urmate aceste exemple.